

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) www.economy.nauka.com.ua | № 5, 2021 | 27.05.2021 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2021.5.83](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.5.83)

УДК: 338.22: 001.895: 334.021

*А. Д. Залєвська-Шишак,
к. е. н., доцент, доцент кафедри економічної теорії,
макро- і мікроекономіки,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: 0000-0001-6490-1826
Ю. А. Осмак,
магістр 2 року освітньої програми "Економіка та право",
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: 0000-0003-0192-1306*

ІННОВАЦІЙНИЙ ТИП РОЗВИТКУ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

*A. Zalievska-Shyshak
PhD in Economics, Associate Professor,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
Y. Osmak
Master degree, 2 year, Economics and Law,
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

INNOVATIVE TYPE OF DEVELOPMENT AS A PRIORITY STRATEGIC DIRECTION OF STATE ECONOMIC POLICY

В статті досліджено сучасні тенденції суспільного розвитку, які посприяли формуванню інноваційної економіки. Визначено умови реалізації науково-технічного потенціалу країни та здійснення переходу до інноваційного типу розвитку. Розкрито причини, які визначають необхідність державного регулювання інноваційного процесу. Проаналізовано сутність та особливості державної інноваційної політики в сучасних умовах як основного драйвера інноваційних процесів в національній економіці. Розглянуто структуру системи державного регулювання інноваційної діяльності та визначено її ключові компоненти. Здійснено огляд та наведено характерні риси основних моделей державної інноваційної політики. Охарактеризовано ключові особливості державної інноваційної політики в Україні та здійснено аналіз її позицій у Глобальному індексі інновацій. Сучасні тенденції функціонування національних господарств свідчать про те, що ключовим інтенсивним фактором економічного розвитку виступає налагоджена, ефективна інноваційна система, яка забезпечує реалізацію науково-технічного та інтелектуального потенціалу держави, що забезпечує її конкурентоспроможність на глобальному рівні.

The article makes a small digression into the history of the formation of the doctrine of innovation, which is the theoretical and methodological basis of the innovation economy. The modern

tendencies of social development which have promoted formation of innovative economy are investigated. The conditions for the realization of the scientific and technical potential of the country and the transition to an innovative type of development are determined. A number of reasons that determine the need for state regulation of the innovation process are formulated. The essence and features of the state innovation policy in modern conditions as the main driver of innovation processes in the national economy are analyzed. The structure of the system of state regulation of innovation activity is considered and its key components are determined. The review and characteristic features of the main models of the state innovation policy are given. The key features of the state innovation policy in Ukraine are characterized and the analysis of positions of our country in the Global Innovation index is carried out. Current trends in the functioning of national economies indicate that a key intensive factor in economic development is a well-established, effective innovation system that ensures the realization of scientific, technical and intellectual potential of the state and also ensures its competitiveness at the global level. The specificity of the innovation process lies in the features of the innovations themselves. Innovations are the result of creative and intellectual activity of people, and therefore it is difficult to plan and predict them. In addition, the innovation process is stretched over time, requires a significant amount of initial investment and is characterized by high risk and unpredictability of the final results. There is an urgent need for state regulation of the innovation process, its institutional, organizational, legal and financial support. As a component of state regulation of the economy, innovation policy is characterized by an appropriate structure, functions, goals, methods and tools to influence innovation process. The main purpose of the state innovation policy is to ensure economic development on an innovative basis.

Ключові слова: *інновації; інноваційний тип розвитку; державна інноваційна політика; науково-технічний потенціал; постіндустріальне суспільство.*

Key words: *innovation; innovative type of development; state innovation policy; scientific and technical potential; post-industrial society.*

Постановка проблеми. Формування інноваційної економіки, заснованої на засадах постійного технологічного вдосконалення, сприяло перегляду цілей та ключових напрямів економічної політики держави. Здійснення переходу до інноваційної моделі економічного розвитку є можливим лише за умови створення відповідної інфраструктури, а також інституційної та фінансової підтримки інноваційної діяльності. Саме тому важливого значення набуває державна інноваційна політика, спрямована на здійснення системної перебудови національної економіки. Ефективно вибудована система державного регулювання інноваційного процесу сприяє підвищенню наукомісткості виробництва і, як наслідок, зміцненню конкурентоспроможності національної економіки на глобальному рівні.

Специфіку інноваційного процесу визначають особливості інновацій, які є результатом креативної та інтелектуальної діяльності людей, а тому важко піддаються плануванню та прогнозуванню. Інноваційний процес вимагає значного обсягу початкових капіталовкладень, характеризується високим ризиком та непередбачуваністю кінцевих результатів. Саме тому виникає необхідність у державному регулюванні інноваційного процесу, його інституційному, організаційно-правовому та фінансовому забезпеченні. Основною метою державної інноваційної політики є забезпечення економічного розвитку на інноваційних засадах.

Аналіз останніх досліджень. Дослідженню теоретичних та практичних аспектів інноваційного типу розвитку економіки та ролі держави у цих процесах присвячені праці вітчизняних та зарубіжних вчених.

Серед наукових праць, в яких досліджуються проблеми суті інноваційної економіки та державної інноваційної політики, їх пріоритетної ролі в сучасних умовах, слід виділити роботи таких вітчизняних науковців, як: О. Амоша, Ю. Бажал, В. Гесць, А. Гальчинський, А. Гриценко, М. Денисенко, М. Долішній, І. Сгоров, Н. Краус, Б. Маліцький, В. Осецький, Т. Паєнтко, Л. Федулова, Ю. Яковець та інші.

Значний внесок у розвиток теорії інноваційного розвитку зробили такі видатні представники світової економічної думки, як: Д. Белл, Б. Лундвалл, Дж. Нейсбіт, Р. Нельсон, Е. Тофлер, Т. Хаггерstrand, К. Фрімен, Ф. Фукуяма, Й. Шумпетер та інші.

Метою статті є дослідження особливостей змін, яких зазнає державна економічна політика в контексті здійснення переходу національних економік до інноваційного типу розвитку.

Виклад основного матеріалу. Довготривалий процес поступу наукових поглядів на природу, основні закономірності функціонування та розвитку економічних систем засвідчив, що інновації є вагомим фактором забезпечення конкурентоспроможності країни як на мікро-, так і на макрорівні.

Незважаючи на інтерес до проблеми нововведень та науково-технічного прогресу, фундаментальна теоретико-методологічна основа дослідження інноваційного розвитку була сформована лише у перші десятиліття ХХ ст. Цьому сприяло обґрунтування теорії великих циклів економічної кон'юнктури М. Кондратьєва та теорії інновацій Й. Шумпетера.

Видатний вчений М. Кондратьєв у 1925 р. опублікував працю “Великі цикли кон'юнктури”, яка викликала значні дискусії та критику наукової спільноти. У своїй роботі вчений досліджує інновації як складне явище, яке характеризується неоднорідною структурою та має вагомий вплив на суспільне життя. Згідно з Кондратьєвим, довгі хвилі економічної кон'юнктури пов'язані зі змінами в діловій активності і включають фазу піднесення та фазу спаду. Фаза піднесення характеризується масовим оновленням основного капіталу, впровадженням досягнень науково-технічного прогресу, що сприяє виникненню та розвитку нових галузей економіки. Як тільки екстенсивне зростання, що зумовлене попередніми технологічними змінами, досягає свого піку, поступово починається фаза спаду, виникає необхідність інвестицій в техніку та технології для переходу на нову хвилю. Кондратьєв вважав, що хвилі економічного розвитку є інноваційними за своєю природою, адже зумовлені нерівномірністю науково-технологічного прогресу, що проявляється у змінах етапів від екстенсивного нарощування та поліпшення наявних технологій до кардинальних якісних змін у науці та техніці [6].

Першим, хто обґрунтував роль технологічних змін та нововведень не лише як фактору переходу від однієї хвилі до іншої, а й як основного драйвера економічного розвитку на макрорівні і генератора прибутку на мікрорівні, став австрійський економіст Й. Шумпетер. Вчений зробив значний внесок у розробку теорії інноваційного розвитку, ввівши у науковий обіг поняття “інновації”. До ключових факторів та індикаторів економічного зростання Й. Шумпетер відніс нововведення та підприємництво, які безпосередньо визначають економічну динаміку. Вчений трактував інновації як зміни у технологіях та управлінні, як нові комбінації використання ресурсів. При цьому процес інноваційного розвитку розглядав як “здійснення нових комбінацій” [15].

Згідно з Шумпетером, впровадження інновацій в економічний обіг відбувається нерівномірно: базисні нововведення об'єднуються в кластери, які на тривалий період формують технологічну основу виробничого процесу та економіки в цілому. Вчений розробив власну теорію циклів, дослідивши природу довгих хвиль. Причиною їх виникнення автор вважав накопичення базових інновацій в певному секторі економіки, які сприяють формуванню похідних нововведень, формуючи тим самим вторинну хвилю [15].

Події останніх десятиліть ХХ ст. ознаменували перехід людства до нової стадії розвитку. В процесі докорінних соціально-економічних змін та невпинного науково-технічного поступу виникає постіндустріальне суспільство, економіка якого побудована на пріоритетному значенні інноваційного сектора економіки. Для такого суспільства притаманним є високий рівень продуктивності у сільському господарстві та промисловості, стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, виробництво новітніх високоякісних товарів і послуг, досягнення науки, освіти, людський капітал та інформація як основні фактори конкурентоспроможності національної економіки. Характерною для постіндустріального суспільства є ситуація, за якої більша частка населення зайнята у сфері послуг.

Засновником терміну “постіндустріального суспільства” є Д. Белл. Він зазначає, що притаманним суспільству нового типу є перехід від виробництва товарів до виробництва послуг, трансформація ролі науки та освіти та набуття ними статусу ключових факторів економічного розвитку. Виникнення постіндустріального суспільства сприяло значним соціальним, політичним, культурним та політичним змінам [1].

Центральною у теорії Белла є концепція панування науки та знань як основної передумови економічного зростання у глобалізованому просторі. Вчений розглядає науку як передумову організації і структури нової якості. За Беллом основними елементами такої системи виступають науково-дослідні та освітні установи: університети, наукові інститути, академії, технологічні парки тощо. [1].

Аналізуючи проблему переходу до інноваційної економіки В. Геєць зазначає: “В інноваційному типі розвитку динамізм змін досягає такого рівня, за якого мінливість починає істотно переважати над стійкістю. Якісні зміни стають безперервними, а розвиток – не ступеневим, а процесуальним. Динамізм і глобалізація зумовлюють різношвидкісний розвиток взаємодіючих технологічних і соціально-економічних процесів” [3].

Набуття економікою нової якості передбачає перехід до інтенсивного типу розвитку, збільшення ефективності виробничого процесу, ідентифікацію та визнання меж економічного зростання, порушення яких є недоцільним і навіть небезпечним.

Згідно з Ю. Уманцівим, до основних передумов науково-технічного розвитку країни належать [11]:

- раціональна мотивація використання здобутків науково-технічного прогресу у виробничому процесі;
- забезпечення умов для функціонування конкурентного середовища у сфері науки, технологій та інновацій;
- захист авторських прав;
- інтеграція науково-дослідних організацій з реальним сектором економіки та фінансовими структурами;

- соціальна ефективність впровадження здобутків науково-технічного прогресу, яка полягає у забезпеченні соціалізації економіки, поліпшенні умов праці, збільшенні доходів населення, захисті навколишнього середовища тощо;

- заходи державної підтримки розвитку науково-технічного прогресу, стимулювання суб'єктів інноваційної діяльності і т.д.

В основі переходу передових країн світу до інноваційного типу економічного розвитку лежать такі фактори [10]:

- створення конкурентоспроможних секторів виробництва під безпосереднім керівництвом великих корпорацій (в основному ТНК);

- активна державна політика у сфері інновацій, спрямована на формування підґрунтя для інноваційного розвитку, визначення та підтримку ключових напрямів у освітній та науково-технічній сферах;

- входження в глобальну інноваційно-інвестиційну систему та розвиток міжнародного співробітництва в новітніх галузях виробництва з метою реалізації науково-технічного потенціалу.

Для розвитку інноваційного потенціалу країни необхідні дієві заходи, спрямовані на активізацію інноваційних процесів, що забезпечать перехід на новий технологічний уклад. Як засвідчує досвід країн, які досягли значних успіхів у цій сфері, саме активна інноваційна політика забезпечує стійкий розвиток економіки. Гармонізація законодавства мотивує учасників інноваційних процесів та створює можливості для запровадження досягнень їх наукових досліджень та розробок.

Система цілеспрямованих заходів держави щодо забезпечення структурної перебудови економіки та переходу на засади інноваційного розвитку є змістом державної інноваційної політики. Інноваційна політика є основою економічної політики держави, що сприяє економічним зрушенням. Така політика визначає інституціональний профіль інноваційної сфери, що залежить від основних чинників, серед яких:

- режим функціонування підприємницького сектору;

- ступінь орієнтації наукових досліджень і новітніх розробок на ринкове середовище;

- мотивація науково-дослідної активності;

- спрямованість на досягнення цілей розвитку держави;

- організація сфери науки та освіти.

Державна інноваційна політика є складовою державного регулювання економіки і формується на основі аналізу минулого досвіду, усвідомлення сучасних викликів та визначення потенційних можливостей.

Реалізація державної інноваційної політики здійснюється у двох вимірах: часовому та просторовому. Часовий аспект передбачає традиційний поділ заходів державного регулювання інноваційної діяльності на тактичні та стратегічні. Тактичні заходи здійснюються з метою операційного впливу на інноваційну діяльність. Основною ціллю стратегічних заходів є вирішення структурних проблем національного, регіонального чи галузевого масштабу, здійснення якісних перетворень, реформування слабких ланок національної інноваційної системи і т.д. На відміну від тактичних заходів, стратегічні є більш ресурсозатратними. В просторовому вимірі реалізація інноваційної політики передбачає визначення векторів впливу на економічні процеси в країні, модернізацію інституційного середовища тощо.

Необхідність державного регулювання інноваційної діяльності зумовлена такими факторами:

1. Характерним для інноваційного процесу є тривалий науково-виробничий цикл, високі початкові витрати (фінансування НДДКР, створення необхідних умов для запуску виробничого процесу, власне виробництво і т.д.) та високий ризик, пов'язаний з невизначеністю фінального результату. Ринок часто залишається не спроможним забезпечити належний обсяг інвестицій для постійного відтворення інноваційного процесу.

2. Держава має у своєму розпорядженні ресурси, необхідні для прийняття довгострокових рішень. Задля цього органи державної влади розробляють стратегії, програми, концепції, метою яких є визначення концептуальних основ та пріоритетів інноваційного розвитку.

3. Прямим обов'язком держави є формування нормативно-правової бази та законодавче врегулювання інноваційної діяльності.

4. Держава зобов'язана брати на себе функції щодо здійснення інвестицій у некомерційні інноваційні проекти (фундаментальна наука, оборонно-промисловий комплекс, екологічна сфера, інфраструктурні об'єкти загальнонаціонального та регіонального масштабів, об'єкти критичної інфраструктури).

5. Держава може виступати у ролі катализатора руйнівних інновацій, які сприяють переходу від одного технологічного укладу до іншого, забезпечуючи стартові капіталовкладення в освоєння нових технологій.

Згідно з класифікацією Л. Федулової, існує 4 моделі державної інноваційної політики [12]:

1. Політика "технологічного прориву", базою якої є забезпечена ресурсами держава, яка визначає напрями науково-технічного розвитку, виходячи з наявних соціально економічних проблем. Вирішення цих проблем досягається шляхом реалізації державних програм, величезних капіталовкладень та різних інших форм підтримки інноваційної діяльності.

Прикладом здійснення "технологічного прориву" є економіка США після завершення Другої світової війни, коли створювались перші електронні обчислювальні машини та запроваджувались нововведення в галузі авіабудування, зв'язку, електроніки та ін.

2. Політика "ринкової орієнтації", згідно якої визначальна роль у перерозподілі ресурсів на користь виробництва новітньої високотехнологічної продукції належить ринку. Сутність такої політики зводиться до

мінімізації ролі держави у стимулюванні інноваційних процесів. Проведення фундаментальних досліджень, впровадження нових розробок і створення сприятливого клімату здійснює приватний сектор. Така політика реалізовувалась більшістю розвинутих країн у 70-80-х роках минулого століття (Німеччина, Великобританія, Франція та ін.).

3. Політика “соціальної орієнтації”, була характерна для США в період після “наукового буму” 50-х років ХХ ст. Вона передбачала регулювання соціальних наслідків НТП шляхом прийняття рішень щодо подальшого інноваційного розвитку на основі консенсусу з громадськістю. По факту відбулась переорієнтація курсу інноваційного розвитку економіки з метою першочергового задоволення потреб населення, а не держави.

4. Політика, орієнтована на зміну економічної структури господарського механізму, яка передбачає кардинальну зміну галузевої структури виробництва на користь інноваційних галузей, поширення передових технологій у всі сфери життєдіяльності суспільства, низки соціально-економічних проблем та підвищення рівня добробуту населення. Така інноваційна політика є складовою “економічного дива” Японії, яка в останні десятиліття має одну із найпотужніших економік у світі.

Для України питання реалізації ефективної державної інноваційної політики є надзвичайно актуальним. На сьогодні пріоритети інноваційного розвитку мають здебільшого декларативний характер, а наука перебуває на “периферії” державної економічної політики. Це простежується, зокрема, у значному скороченні державного фінансування науково-технічної сфери, недотриманні закріплених законом норм асигнувань на реалізацію державних програм. Недостатність видатків бюджету на науково-технічну діяльність є наскрізною проблемою реалізації інноваційної політики.

Нині забезпечення умов для розвитку інноваційної сфери в Україні визначається як один із пріоритетів економічної політики держави. Однак, вирішення цього завдання перебуває на етапі ухвалення стратегій, концепцій, програм напрямів здійснення прориву в науково-технічній діяльності. Такий стан інноваційної діяльності обумовлює низькі позиції України в міжнародних рейтингах, що комплексно оцінюють національні інноваційні системи розвинених країн світу.

Так, згідно зі звітом “Глобальний індекс інновацій 2020”, який щорічно готується Корнельським університетом, школою бізнесу INSEAD спільно із Всесвітньою організацією інтелектуальної власності, Україна посіла 45 місце з 131 країни, які оцінювались в рамках дослідження, піднявшись порівняно з попереднім роком на 2 позиції. При цьому серед 29 країн за рівнем доходу нижче середнього Україна зайняла 2 місце, поступившись В’єтнаму.

На Рис. 1 проілюстровано динаміку позицій України за показниками Глобального індексу інновацій за 2018-2020 рр.

Рис. 1. Динаміка показників Глобального інноваційного індексу за 2018-2020 рр.

Джерело: складено на основі [13]

Наведені в рейтингу дані вказують на те, що основою інноваційної конкурентоспроможності України залишаються знання та результати наукових досліджень, за цим показником Україна займає 25 місце в

рейтингу. Сильною стороною української інноваційної системи є людський капітал і дослідження, за цим показником Україна піднялась на 12 позицій порівняно з 2019 роком та зайняла 39 місце в рейтингу. Дуже слабкими є позиції України за такими показниками, як інституції, інфраструктура та розвиненість ринку.

Висновки. Таким чином, за останні десятиліття державна інноваційна політика трансформувалась у пріоритетний напрям економічної політики більшості країн світу. Держави, які успішно пройшли етапи інноваційної модернізації, нині є лідерами на світовій економічній арені та основними експортерами високотехнологічних товарів і послуг.

Сучасні тенденції свідчать про те, що проведення заходів зі стимулювання інноваційної діяльності стають для влади не просто рекомендацією, а вимогою. Потреба у переорієнтації економіки та перехід до інноваційного типу економічного розвитку набувають стратегічної важливості та трансформуються у пріоритетний напрям державної економічної політики у XXI ст. Зважаючи на цілу низку системних проблем соціально-економічного та організаційно-правового характеру, які сповільнюють науково-технічний прогрес, процес інноваційного розвитку економіки України перебуває на початковій стадії. За результатами дослідження позицій України в міжнародних рейтингах встановлено, що головною рушійною силою науково-технічного прогресу національної інноваційної системи є людський капітал, розвиваючи який держава зможе отримати конкурентоздатну науку, передову освіту та високотехнологічний бізнес.

Список використаних джерел.

1. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования. Перевод с англ. Изд. 2-ое, испр. и доп. М.: Academia, 2004. 788 с.
2. Вилгін Є. А. Сутність та зміст державної інноваційної політики на сучасному етапі економічного розвитку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2012/2. № 22. С. 126-129.
3. Геєць В.М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку. Ін-т екон. та прогнозув. НАНУ. Київ. 2009. 864с.
4. Гончаров В. М., Моргачов І. В. Державна інноваційна політика розвитку науково-технічних систем: монографія. Луганськ : Вид-во “Ноулідж”, 2013. 372 с.
5. Гришова І., Якайтис І. Державна політика щодо реалізації механізмів управління інноваційним розвитком освіти та науки в Україні. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2018. № 2. С. 87-93.
6. Кондратьев Н. Д. Большие циклы конъюнктуры и теория предвидения. М.: Экономика, 2002. 767 с.
7. Пилипенко В.П. Державна політика інноваційного розвитку України в процесі модернізації. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Державне управління*. Вип. 2 (9). 2017. С. 58-61.
8. Попович О. С. Науково-технологічна та інноваційна політика: основні механізми формування та реалізації : монографія / голов. ред. Б. А. Маліцький ; Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України. Київ : ТОВ «Про формат», 2019. 342 с.
9. Розвиток інноваційної системи України в європейському науково-технологічному просторі : наукова доповідь / за ред. чл.-кор. НАН України І.Ю. Єгорова ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». К., 2018. 198 с. URL: <http://ief.org.ua/docs/sr/302.pdf> (дата звернення 20.04.2021)
10. Стратегічні виклики 21 століття суспільству та економіці України: у 3-х томах / В.М. Геєць, В.П. Александрова, Ю.М. Бажал, А.М. Гуржій, М.С. Данько М. та ін.; Ін-т економіки та прогнозування НАНУ; Український форум; за ред. В. М. Гейця, В. П. Семиноженка, Б. Є. Кваснюка. Т. 2: Інноваційно-технологічний розвиток економіки. К.: Фенікс, 2007. 544 с.
11. Уманців Ю.М., Міняйло О.І., Косик В.І. Механізм економічної політики: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2010. 436 с.
12. Федулова Л. І. Інноваційна економіка : підручник. К.: Либідь, 2006. 480 с.
13. The Global Innovation Index. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/home> (дата звернення 20.04.2021)
14. Sub-regional Innovation Policy Outlook 2020: Eastern Europe and the South Caucasus. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/innovatsii-transfer-tehnologiy/2020/12/08/Prezentatsiya%20rezultativ%20doslidzhennya%20sfery%20innovatsiyoyi%20diyalnosti.pdf> (дата звернення: 20.04.2021)
15. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку. М.: Прогрес, 1982. 456 с.

References.

1. Bell, D. (2004), Grjadushhee postindustrial'noe obshhestvo. Opyt social'nogo prognozirovaniya [The coming of post-industrial society: a venture in social forecasting], Academia, Moscow, Russia.
2. Vylhin, Ye.A. (2012), “The essence and content of the state innovation policy at the present stage of economic development”, *Investitsii: praktyka ta dosvid*, vol. 22, pp. 126-129.
3. Heiets', V.M. (2009), Suspil'stvo, derzhava, ekonomika: fenomenolohiia vzaemodii ta rozvytku [Society, state, economy: phenomenology of interaction and development], In-t ekon. ta prohnozuv, NANU, Kyiv, Ukraine.

4. Honcharov, V.M. and Morhachov, I.V. (2013), Derzhavna innovatsijna polityka rozvytku naukovo-tekhnichnykh system [State innovation policy for the development of scientific and technical systems], Vyd-vo "Noulidzh", Luhans'k, Ukraine.
5. Hryshova, I. Yu. and Yakajtis, I. B. (2018), "State policy on the implementation of mechanisms for managing the innovative development of education and science in Ukraine", *Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy*, vol. 2, pp. 87-93.
6. Kondrat'ev, N. D. (2002), Bol'shie cikly konjunktury i teorija predvideniya [Big business cycles and foresight theory. Selected works], Jekonomika, Moscow, Russia.
7. Pylypenko, V.P. (2017), "State policy of innovative development of Ukraine in the process of modernization", *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*, Derzhavne upravlinnia, vol. 2 (9), pp. 58-61.
8. Popovych, O. S (2019), Naukovo-tekhnologichna ta innovatsijna polityka: osnovni mekhanizmy formuvannia ta realizatsii [Science, technology and innovation policy: the main mechanisms of formation and implementation], Instytut doslidzhen' naukovo-tekhnichnoho potentsialu ta istorii nauky im. H. M. Dobrova NAN Ukrainy. TOV "Pro format", Kyiv, Ukraine.
9. Yehorov, I.Yu (2018), Rozvytok innovatsijnoi systemy Ukrainy v ievropejs'komu naukovo-tekhnologichnomu prostori : naukova dopovid' [Development of Ukraine's innovation system in the European scientific and technological space], NAN Ukrainy, DU "In-t ekon. ta prohnozuv. NAN Ukrainy", Kyiv, Ukraine, [Online], available at: <http://ief.org.ua/docs/sr/302.pdf> (Accessed 20 April 2021).
10. Heiets', V.M. Aleksandrova, V.P. Bazhal, A.M. Hurzhij, M.S. and Dan'ko, M. S. (2017), Stratehichni vyklyky 21 stolittia suspil'stvu ta ekonomitsi Ukrainy: u 3-x tomakh [Strategic challenges of the 21st century to the society and economy of Ukraine], vol. 2, Innovatsijno-tekhnologichnyj rozvytok ekonomiky [], In-t ekonomiky ta prohnozuvannia NANU, Ukrains'kyj forum, Feniks, Kyiv, Ukraine.
11. Umantsiv, Yu.M. Miniajlo, O.I. and Kosyk V.I. (2010), Mekhanizm ekonomichnoi polityky: navchal'nyj posibnyk [The mechanism of economic policy], Misto NV, Ivano-Frankivs'k, Ukraine.
12. Fedulova, L. I. (2006), Innovatsijna ekonomika [Innovative economy], Lybid', Kyiv, Ukraine.
13. The Global Innovation Index (2021), [Online], available at: <https://www.globalinnovationindex.org/home> (Accessed 11 April 2021)
14. UNECE (2020), "Sub-regional Innovation Policy Outlook 2020: Eastern Europe and the South Caucasus", [Online], available at: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/innovatsii-transfer-tehnologiy/2020/12/08/Prezentatsiya%20rezultativ%20doslidzhennya%20sfery%20innovatsiynoyi%20diyalnosti.pdf> (Accessed 11 April 2021).
15. Shumpeter, J. (1982), Teoriia ekonomichnoho rozvytku [The Theory of Economic Development], Prohress, Moscow, Russia.

Стаття надійшла до редакції 16.05.2021 р.